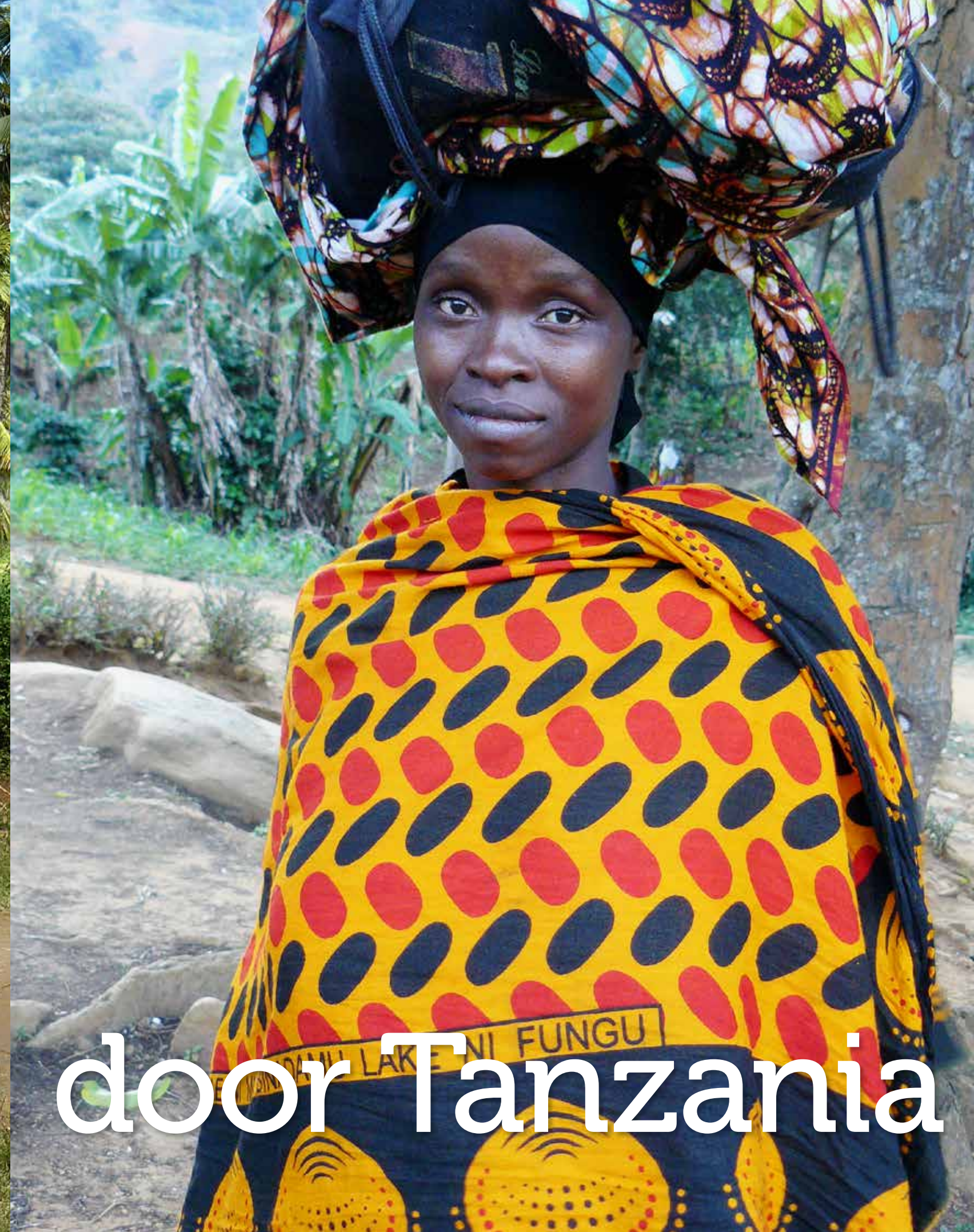

Vrouwen en mannen nemen ons van onder tot boven op. Daar staan we, met glimmende helmen, dure bikes en lycra broekjes. Dat valt op in Tanzania, waar mensen op oude Chinese fietsen rijden, met stapels brandhout, suikerriet en jerrycans met water achterop. En vrouwen op een fiets? Het moet niet gekker worden.

TEKST EN BEELD: KARIN ANEMA

Op fietssafari door Tanzania

De dorpelingen mompelen zachtjes met elkaar. ‘Gaan ze van Bagamoyo naar Mom-bassa?’ Ze kunnen zich er duidelijk geen voorstelling bij maken. Wij ook nog steeds niet eigenlijk. Hotsend en bot-send over stenen en door kuilen leggen we in zeven dagen 500 kilometer af van de Tanzaniaanse kust naar de hoofd-stad van Kenia. Dat doen we voor het goede doel: een project van het Verkaart Development Team om onderwijs voor Keniaanse weesmeisjes op te zetten. Vandaag laten we de savanne achter ons van het aan de kust grenzende Saadani Park. De Big Five leeft hier, en wij hadden de primeur om er als eerste doorheen te fietsen, begeleid door ran-gers. Nu volgen we een stoffige veldweg richting de vissersplaats Pangani. Een stel zwijnen met jongen schiet weg tus-sen het struikgewas. Ineens doemt het water op van de wijde riviermond die we moeten oversteken. Op de ferry is het een vreemde opeenhoping van kleuren: de *kangas* van de vrouwen en onze felgekleurde fietskleding. Pangani, een stadje in de streek Tanga, is een vissers- en handelsplaats, vol am-bulante handeltjes met vis en glanzend fruit. Daarachter liggen de grenzeloze bergen, bezaaid met kleine dorpen van adobehutten, afgedekt met palmbla-deren. Tanga is een zeer arme streek, die lange tijd verstoken is geweest van transport, gezondheidszorg en scholen. Hier wonen de Zigua.

Gewoon doen

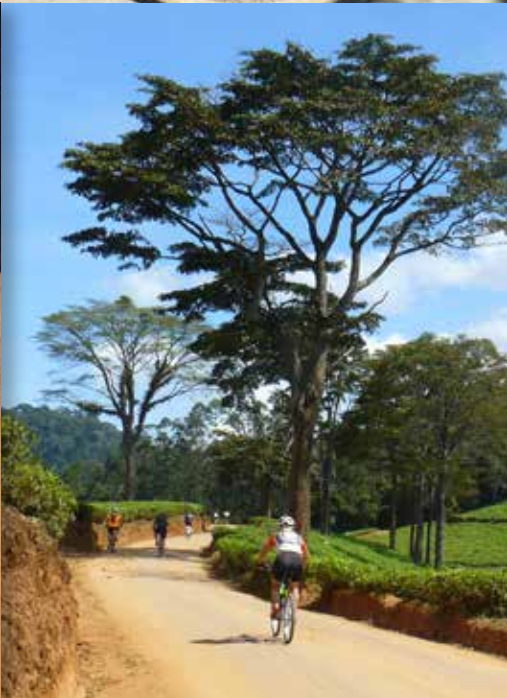
Op een pad naast ons duikt een fietsende vrouw op in de heilige hitte. Gids Joseph vertelt dat alleen in Tanga vrouwen fietsen. Een niche. In een soort Asterix en Obelix-dorpje remmen we af en maken een praatje met Maryam. Ze is 25 jaar en heeft een bak met mais ach-

terop. Ze is op weg naar een dorp twintig kilometer verderop waar ze op de markt staat. Gisteren had ze een bak met vis mee. Zo’n twintig jaar geleden, zegt ze, was hier nog geen enkel vervoer, daarom besloten vrouwen te gaan fietsen. Sindsdien zijn ze niet meer aan huis gebonden en kunnen ze hun eigen onderneming runnen. Zij heeft zichzelf leren fietsen. ‘Vroeger moest mijn moeder urenlang lopen om water bij een bron te halen. Nu hang ik aan iedere zijde van de bagagedrager een jerrycan.’

‘Geen fiets, geen seks’

De anderen zijn ondertussen doorgereden en Joseph en ik moeten hard fietsen om ze weer in te halen. Onderweg halen we Fatima (40) in, die naar haar werk rijdt; ze is kokkin in Pangani. Ook gebruikt ze de fiets om ouderen te bezoeken en te bedienen. Of om naar familieleden in het ziekenhuis te gaan. Haar kinderen fietsen ook. Tweedehands kost een fiets hier zo’n 30 dollar. Daarvoor moet een Tanzaniaan eindeloos sparen. ‘En al die tijd moet je de verkoper aan het lijntje houden.’ Het is dan hopen dat je een kleine donatie krijgt van een geliefde. Dat is niet denkbeeldig want, zo lacht ze: ‘Geen cadeautje, geen seks. Met een gift toont hij zijn liefde.’ Op het eind van de dag, als we bijna Tanga uit zijn, remmen Joseph en ik nog één keer voor een fietsende vrouw. Na een korte introductie vraagt Asha of ►

Zo’n twintig jaar geleden, was hier geen enkel vervoer, waardoor vrouwen besloten te gaan fietsen

ik soms de vrouwenwedstrijd op televisie heb gezien. ‘De competitie in Shinyangu. Daar fietsen vrouwen met een emmer water op hun hoofd!’ Joseph heeft de fietswedstrijd de afgelopen jaren inderdaad op televisie gezien. Ik vraag haar wat de tekst op haar *kanga* betekent: *moto chini*. ‘Ga door, gewoon doen!’ ‘Steeds meer vrouwen zullen hier gaan fietsen’, zegt Joseph als we even later weer hard achter de rest aan rijden. ‘De meer dan honderd verschillende stammen in Tanzania gaan harmonieus met elkaar om en leren ook echt van elkaars cultuur.’

Wantrouwen

De volgende dag laten we het bruisende marktlevens en de opeenstapeling van kleuren van het stadje Muheza achter ons. Na een lange weg omhoog komen we aan in het Amani Nature Forest Reservaat, waar we onze tenten opslaan. Een paar passanten klampen onze gidsen aan. ‘Joseph’, vraag ik even later, ‘wat vinden ze eigenlijk van ons?’ Na enig doorvragen bekent hij dat de mensen wantrouwend zijn. Ze willen weten wat we hier doen. Komen we grond kopen? Vorig jaar was er een witte man die bij Arusha veel grond kocht, er een hek omheen zette en het terrein gewapend bewaakt. Ze zijn bang dat ook zij verdreven worden. Dat we voor mineralen, goud en diamanten komen, net als in 2003, toen hier een ware gold rush was. Als Joseph de mensen uitlegt dat we geld

hebben ingezameld met deze fietssafari om ontwikkelingsprojecten in Kenia te ondersteunen, wordt hij weggehoond. ‘Je bedriegt ons’, zeggen ze. ‘Het is echt waar’, verzekert Joseph hen. ‘Sommigen hebben ook een sponsorkind.’ Pas als blijkt dat iemand weet van een sponsorkind bij de grens met Kenia, verdwijnt de achterdocht.

Dat we in korte fietsbroeken en hemdjes fietsen, maakt niet uit volgens Joseph. Hier in de buurt van de kust zijn de meeste mensen moslim, maar iedereen begrijpt volgens hem wel dat fietskleding makkelijk is. Ze kennen het bovendien ook van wielervedstrijden voor mannen. Joseph vertelt dat religie hier geen grote rol speelt. Het gebeurt zelfs regelmatig dat mensen switchen van geloof als dat beter uitkomt, bijvoorbeeld voor een huwelijk. Binnen één familie komen zowel kinderen voor met de naam Mohamed als Micky. Of een Joseph, John en Rachid. De moslimvader mocht in zo’n geval de naam van het eerste kind kiezen, de christelijke moeder die van het tweede. Het geloof in geesten tiert hier trouwens welig.

Plantages

Ik ben blij dat Joseph praat en niet ik, want ondertussen slingert de weg gestaag omhoog door het 25 miljoen jaar oude en rijk begroeide Usambara-gebergte. De planten hier trekken veel vlinders aan, waar vrouwen sieraden van maken, zoals oorhangers en halskettingen. Er is nauwelijks verkeer. Mensen lopen. Een enkele man passeert op een brommertje, zijn colbertjasje achterstevoren om het stof tegen te houden. De meesten werken als dagloner voor zeer weinig geld. Zij laden fruit, sjouwen modder voor het fabriceren van stenen of werken een paar maanden in de theeplantages, om daarna door te gaan naar de bananen-, rijst- en suikerrietplantages. Die

plantages stammen uit de koloniale periode. Een tijd die de mensen argwanend heeft gemaakt, zo vertelt Joseph. De Duitse kolonisten beweerden destijds dat de koffie van de plantages alleen voor de export was omdat je er ziek van zou worden. Toen de arbeiders zagen dat hun bazen ’s morgens gewoon koffie dronken, voelden zich bedrogen en gingen ze het ook proberen. ‘De Duitsers wilden zich ten koste van ons verrijken.’

Eindeloze cadans

Het Usambara-gebergte is niet alleen het land van gigantische vlinders en van medicinale planten, maar ook van duistere, bleke spoken. De lokale bevolking meent dat het geesten van Duitsers zijn. Want het koloniale verleden werkt nog tot op de dag van vandaag door in de maatschappij. Sommige bewoners zijn ervan overtuigd dat de Duitsers hier schatten hebben achtergelaten, met het idee om ooit terug te komen. In alle vroegte trekken ze eropuit om naar die schatten te graven. Zodra ze hier blanken zien, zullen ze nog fanatieker gaan zoeken, want waarom zouden ze hier anders zijn? De hoop van de schatgravers wordt groter naarmate de armoede schrijnender is. We fietsen in een eindeloze cadans op en neer en passeren dorpen, waar specerijen – kardemon, kaneel, zwarte peper – op matten op de weg liggen te drogen. De adobe huisjes verrijzen organisch uit de rode lemen aarde en hun erven zijn onveranderlijk brandschoon geveegd. De keuken die met ons meereist ‘huurt’ een hutje en een stuk van het erf om de lunch te bereiden. Zo blijven we heel dicht bij de bevolking. Tot onze grote verrassing verschijnen er nu theeplantages. We zigzaggen een onverharde dieporanje weg omhoog, nagestaard door theeplukkers. Onze glimmende helmen steken net boven ►

We zigzaggen een onverharde dieporanje weg omhoog, nagestaard door theeplukkers

het intense groen van de theeplanten uit. Verderop staan kinderen ons rechts en links van de weg toe te juichen. 'Goodbye! How'r you! Jambo!', echoot het urenlang. Dan slaan we af en hotsen en botsen we over een steile single track dwars door de jungle. Uren later komen we uit op 1200 meter hoogte.

Gezond?

Als ik de volgende ochtend mijn tent opendoe, zie ik dat het licht wordt: de bergkam en de kruinen van de mango-bomen tekenen zich steeds duidelijker af. Na een lange afdaling liggen de bergen achter ons en zien we een dieprode lemen weg voor ons. Als een litteken golft het voor ons uit. De rode aarde uit deze noordelijke regio produceert de beste stenen van Tanzania. Het baksteenkleurige stof dringt door je kleren en in je huid, in je haar en zelfs je neus raakt verstopt met zijn aardegeur. De brandende zon is al aan het zakken als we aankomen bij het dorp Witzi

'Betalen? Om je in het zweet te werken?'

Mwabiembe, dat bestaat uit adobe hutten. Uit de begeleidende truck worden de kampeerspullen en bagage gehaald. Op het voetbalveld, waar nog een paar koeien grazen en jongens aan het hardlopen zijn, zetten we ons kampement op. De veertig fietsen staan naast elkaar tegen een hutje, dat er bijna onder lijkt te bezwijken. Boven ons zien we een knetterende sterrenhemel, zoals we die in Europa nauwelijks meer kennen. Het lauwe bierschuim smaakt iedereen goed, na dagenlang fietsen en al die hoogtemeters. Drommen dorpingen aanschouwen het tafereel. De fietsers maken van de gelegenheid gebruik om selfies met ze te maken. Wederom stuiten we op wantrouwen: hier liggen immers goud-

en diamantmijnen. En iets verderop de *tanzanite* mijnen, waar een zeldzaam diepblauw mineraal wordt gedolven. Joseph stelt de mensen gerust: de fietsers betalen voor de reis en komen zich niet in Tanzania verrijken. 'Die mensen komen hier druipend van het zweet aan! Betalen ze om te zwéten?', vraagt iemand. Lopen en fietsen is hier voor de armen. Joseph vertelt dat de Tanzaniaanse regering tegenwoordig fietsen promoot omdat het gezond is. En dat er in Tanzania's grootste stad Dar es Salaam straks drommen fietsers door de stad zullen trekken: want meer fietsen betekent dat minder luchtvervuiling en verkeersopstoppen. Hij legt uit dat er zelfs een fietsclub bestaat, waarvan zo'n honderd mannen en twee vrouwen lid zijn. 'Is fietsen gezond?', roept een dorpling. 'Daar zie je anders niets van.' En hij wijst naar ons. 'Vrouwen krijgen rammelende eierstokken van fietsen, hun genitaliën worden onaantrekkelijk en ze kunnen geen kinderen meer krijgen. Ze verliezen ook hun vrouwelijkheid en hun ronde vormen, en worden hard en gespierd.'

Ruik de zee

Even over de grens met Kenia bezoeken we een meisjesinternaat van VDT. We zijn er nu bijna, weet ik. Je ziet het aan de kleur van de lucht, je hoort het aan de geluiden. Ik kan de zee al bijna ruiken. Als de late zon boven de oceaan wegzakt, bereiken we badplaats Diani Beach, even onder Mombassa. Missie volbracht. 🌟

Het Verkaart Development Team organiseert jaarlijks soortgelijke fietssafari's. Sommige deelnemers nemen hun eigen bike mee, anderen gaan op een huurfiets. Deze tocht besloeg 500 kilometer, circa 75 kilometer per dag, off road en met vrijwel dagelijks veel hoogtemeters. Jeeps, een motor, en een truck volgen de groepen en rijden zonodig om (single track). www.vdt.nl

CRAFT WORLD-CLASS BIKE PADS

Door 40 jaar ervaring staan de Craft Infinity zemen helemaal aan de top.

INFINITY C1

- Superieure temperatuur regulatie
- Dichtheid afgestemd op maat
- De beste ventilatie door toevoeging van gaatjes en elastisch mesh materiaal
- Dikte van de bike-pad: zitgedeelte 14 mm, midden 8 mm en buitenrand 4 mm
- Voor hoge intensiteit en lange afstanden

HEREN DAMES

INFINITY C2

- Naadloze 3-laagse opbouw
- High-density foam voor betere ondersteuning en luchtcirculatie
- Vormgegeven voor een perfecte pasvorm
- Dikte van de bike-pad: zitgedeelte 12 mm, midden 8-10 mm en buitenrand 3 mm
- Voor high-end allround fietsers

HEREN DAMES

INFINITY C3

- Naadloos design
- Excellente elasticiteit
- Specifieke zeem voor heren en dames
- Dikte van de bike-pad: 12 mm en de buitenrand 3 mm
- Voor comfort en allround fietsers

HEREN DAMES

PETER SAGAN
World Champion
2015 and 2016